

Univerzita Pardubice

Katedra sociálních věd

Sociální antropologie

Posudek vedoucího práce

Práci předložila: Bc. Tereza Doležalová

Název práce: ANALÝZA OSOBNÍCH VZTAHŮ MEZI ZAMĚSTNANCI PRŮMYSLOVÝCH PODNIKŮ

Vedoucí práce: PhDr. Michal Tošner, Ph.D.

Cíl práce:

Cílem práce bylo postihnout vztahy mezi zaměstnanci ve dvou průmyslových podnicích. Studentka provedla vlastní výzkum coby zaměstnankyně ve dvou podnicích a to v Kutné Hoře a jako agenturní zaměstnankyně v Manchesteru. Z tohoto hlediska se jedná o práci zajímavou, zpracovávající dnes vzácné téma průmyslové práce (v tomto případě nekvalifikované), které se stává znovu aktuální (věnuje se jí např. Graeber). Její zaměření na vztahy mezi zaměstnanci jakožto jedinci a jakožto skupinami přináší zajímavý pohled na práci v průmyslu. Ačkoli se domnívám, že vzhledem k autorčině zakotvení v terénu se nabízel i zajímavější témata s ohledem na prekarizaci apod. i rozměr práce tematizovaný studentkou je relevantní. V tomto smyslu se cíle práce podařilo s úspěchem naplnit.

Obsah práce:

Studentka pro svou práci přijala metodologický individualismus a oproti strukturálním přístupům zdůrazňuje aktérské jednání. Její pojetí jednání počítá s relativně autonomním jednajícím subjektem. Pracuje převážně s koncepcemi motivace apod. Toto pojetí jednání je poněkud zastaralé a v současné teorii je z dobrých důvodů překonáno a to minimálně kombinací subjektivistického a objektivistického hlediska a to v pojmu agency. Z tohoto důvodu práce působí v některých částech, dotýkajících se uvedených otázek poněkud archaicky. Diplomantka použila klasické metody pozorování a interview a dílčím způsobem i lingvisticko-antropologickou analýzu řečových kódů (nikoli obsahovou jak ji mylně jedenkrát označuje). Její výhodou byla plná participace v terénu, kde byla jako zaměstnanec (délka zaměstnání?). Diplomantka prováděla ve výzkumu též dostatečnou etickou reflexi. Anonymizovala osobní informace a ponechala pouze obecné údaje o dvou podnicích, kde výzkum prováděla. Snaha nevyzradit citlivé informace však nakonec práci ochudila o etnografické detaily na rovině popisu osob a prostředí (s. 16). Za zajímavý považuji popis agenturního zaměstnávání ve Velké Británii a etnické složení migrující pracovní síly.

V kapitole 3. Studentka předkládá přehled dosavadních studií dělnictva od klasických studií 19. Století až po recentní publikace a to jak zahraniční, tak i české. Zde si zralým způsobem ujasňuje

pojmy třídy, definuje si aktéra i přístup k uchopení kolektivit. Pro postihování projevů etnických identit ve svém výzkumu využívá pojmu transnacionalismu a transnacionální migrace. V kapitole 4. pak předřazuje zkoumání mocenských vztahů a to nikoli podle struktury organizace, ale v entografickém ohledu, jak se utváří v praxi, když nabývá podob loajality, vymezení rolí a vztahů. Dále se věnuje utváření identit v zaměstnání. Získal jsem dojem, že zde zprvu poněkud směšuje individuální a skupinovou identitu, nicméně v dalším postupu již ji uchopuje náležitě na základě relevantních a zajímavých koncepcí (např. Burawoy). Zde zachycuje množství herních prvků a výpovědí, které k utváření identit a vymezení slouží. V kontextu průmyslové práce také postihuje projevování a vyjednávání etnických identit.

K závěru poznamenávám, že studentka v práci dle mého nepříliš zhodnotila fakt, že prováděla výzkumu ve dvou lokalitách. Namísto toho, aby vytvořila juxtapozici dvou prostředí nebo provedla komparaci, rozhodla se provést syntézu postřehů v rámci jednoho typu popisu. I takový postup je přípustný. Avšak přesvědčivější by byl, pokud by byl proměněn v obecnější reflexi pracovních podmínek a vztahů s ohledem na organizaci práce v komplexní společnosti. Závěr však tuto možnost přeci jen kompenzuje. Předkládanou diplomovou práci jako celek považuji za velmi zdařilou a doporučuji ji k obhajobě.

Z formálního hlediska je práce vypracována řádně, pracuje náležitě s relevantní literaturou. Odkazování na literaturu je řádné a seznam literatury se důsledně řídí zvolenou citační normou. Práce je napsána čtivým a formulačně konzistentním jazykem.

Hodnocení:

Předloženou diplomovou práci Terezy Doležalové doporučuji k obhajobě a navrhuji ji komisi hodnotit známkou výborně.

V Pardubicích 19. 1.

Vedoucí práce: